

Innst. 95 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:174 S (2009–2010)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om snarest å fastsette et mål om 25 prosent reduksjon i næringslivets administrative kostnader knyttet til regler og skjemavelde innen 2012

Til Stortinget

Sammendrag

Stortinget har ved flere anledninger behandlet forslag fra Venstres representanter og øvrige opposisjonspartier om tiltak for å minske de administrative kostnadene for norsk næringsliv knyttet til regler og skjemavelde, senest forslag fra forslagsstillerne Trine Skei Grande og Borghild Tenden om et eget norsk regelråd, Representantforslag 61 S (2009–2010).

Selv om regjeringen og regjeringspartiene tilsynelatende er enige i behovet for å redusere de administrative kostnadene, skjer det etter forslagsstillerne mening fint lite. Fortsatt bruker norske bedrifter hvert år 54 mrd. kroner på rapportering pålagt av det offentlige. Regjeringen har ikke greid å redusere forpliktelsene med mer enn 0,5 prosent de siste tre årene, og initiativ til regel- og lovendringer som er helt sentralt for å kunne oppnå resultater, er fraværende. Finansavisen har beregnet at skjemabelastningen i løpet av 2009 kun har blitt redusert med 4,8 promille. Det har så langt ikke kommet et konkret forslag fra regjeringen i denne perioden som tyder på at tallene skal bli noe bedre i 2010. Tvert imot mener forslagsstillerne at det er en sendrektighet i dette arbeidet som er påtakelig.

Forslagsstillerne vil at det skal være enkelt å starte, drive og eie næringsvirksomhet i Norge. Målet

må være å minske de administrative kostnadene som har oppstått på grunn av regler og skjemavelde, med minst 25 prosent innen 2012. Målet må også være å skape en merkbar og målbar forandring til det bedre i bedriftenes hverdag.

I Europa har flere land satt ambisiøse nasjonale mål for reduksjon i bedriftenes administrative kostnader. I slutterklæringen fra EU-toppmøtet i Brussel i mars 2007 ble det slått fast at reduksjon av administrative kostnader, spesielt rettet mot små og mellomstore bedrifter, er et viktig tiltak for å stimulere Europas økonomi. På EU-toppmøtet ble det vedtatt at de administrative byrdene som kommer som følge av EUs lovgivning, skal reduseres med 25 prosent innen 2012. Forslagsstillerne mener at det er avgjørende viktig at Norge gjør det samme. Bare på den måten er det mulig å få til en kraftfull og varig reduksjon i næringslivets kostnader. Uten et konkret mål å strekke seg mot er det vanskelig å oppnå resultater.

Forslagsstillerne mener at en reduksjon på 25 prosent både er oppnåelig og realistisk. Det viser erfaringene fra Sverige og Danmark. Resultatoppnåelsen er helt avhengig av den politiske viljen. Den er dessverre, etter forslagsstillerne syn, fraværende hos den norske regjeringen.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen snarest fastsette et mål om 25 prosent reduksjon i næringslivets administrative kostnader knyttet til regler og skjemavelde innen 2012.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø

og lederen Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, fra Høyre, Svein Flåtten, Frank Bakke-Jensen og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, viser til Dokument 8:174 S (2009–2010) fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om snarest å fastsette et mål om 25 prosent reduksjon i næringslivets administrative kostnader knyttet til regler og skjemavelde innen 2012, og til vedlagte brev av 2. november 2010 fra statsråd Trond Giske med statsrådets syn på forslaget.

Komiteen er samd i at det vert fastsett eit kvantifiserbart mål for forenklingarbeidet, og er samd med forslagsstillarane i at eit slikt mål må skapa ei merkbar og målbar endring til det betre i bedriftene sin kvardag.

Vidare er komiteens fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, samd i at når det vert vist til 54 mrd. kroner, er ikkje dette samfallande med potensialet for forenkling, då det må skiljast mellom aktivitetar som bidreg til verdiskaping i bedriftene og i samfunnet elles, og aktivitetar som kan vurderast gjennomført på ein enklare måte ev. verte fjerna heilt eller delvis.

Fleirtalet er samd med regjeringa i at det vert grundigare vurdert korleis eit meningsfullt forenklingsmål bør fastsetjast, og at det vert henta kunnskap også frå våre naboland og andre europeiske land.

Fleirtalet går inn for at dokumentet blir lagt til møteboka.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at næringslivet over lang tid har krevd en reduksjon i bedriftenes administrative kostnader og i skjemaveldet gjennom regelforenklinger og fjerning av administrative kostnader. Senest under NHOs Småtinget i Alta i august 2010 var dette et sentralt krav fra de små og mellomstore bedrifter som er de som er minst rustet til å håndtere byråkrati og har mest behov for reduserte administrative kostnader.

Disse medlemmer viser videre til at alle partier på Stortinget over en lengre periode har signalisert at administrative kostnader må reduseres. Eksempelvis uttalte næringskomiteens leder Terje Aasland fra Arbeiderpartiet 17. oktober 2010 til Finansavisen om revisjonsplikten at han var positiv til en opphevelse av den, og mente at den førte til

«unødvendig ekstra utgifter for kreative mennesker som driver sin egen bedrift».

Disse medlemmer konstaterer derfor at det samlede politiske klima nå burde være optimalt både for å få i gang forenklingarbeidet og ikke minst å fastsette eksakte mål for dette arbeidet, noe som vil være en pådriver til at forenklingarbeidet får større oppmerksomhet over tid.

Disse medlemmer viser til at bedriftenes ressursbruk knyttet til etterlevelse av regelverk har holdt seg uforandret siden 2006 og at det altså ikke har vært noen reduksjon i tidsrommet fra 2006–2010, snarere har det vært en økning i ressursbruken i dette tidsrommet på 0,09 prosent, hvilket fremkommer i et svar fra Finansdepartementet på et spørsmål fra finanskomiteen i forbindelse med budsjettarbeidet for 2011.

Disse medlemmer mener at det bør bli administrativt mindre ressurskrevende enn nå å starte, eie og drive næringsvirksomhet i Norge, særlig når det gjelder småbedrifter som er den mest utsatte gruppen ved økte kostnader eller mangel på reduserte kostnader.

Disse medlemmer viser videre til at våre naboland Danmark og Sverige har redusert sine kostnader betydelig i de senere år, Danmark med 20 prosent etter at det ble fastsatt et mål på 25 prosent som skulle nås i 2010 og Sverige med 7 prosent foreløpig og med et mål på 25 prosent, som er EU-målet, innen 2012.

Disse medlemmer har derfor med tilfredshet merket seg statsråd Giskes positive kommentarer til VG 27. oktober 2010 hvor han tallfester en reduksjon i de administrative kostnader på ca. 7 mrd. kroner, noe som ville utgjøre ca. 12 prosent regnet ut fra den totale, kartlagte ressursbruk.

Disse medlemmer merker seg imidlertid at det ikke er satt noen tidsfrist på denne reduksjonen.

Disse medlemmer hadde forventet seg at dette løftet om reduksjoner ville bli materialisert og kommunisert til Stortinget i statsrådets svarbrev i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:174 S (2009–2010), men registrerer at så ikke er skjedd.

Disse medlemmer ser imidlertid av svarbrevet at statsråden i stedet synes å sette spørsmålsteget ved de metoder som over lang tid har vært benyttet for å beregne ressursbruken, og at han nå skisserer et nytt arbeid med nye metoder og kunnskapsinnhenting fra utlandet.

Disse medlemmer vil understreke at det nå haster med å komme i gang med forenklingarbeidet og at det enkleste vil være å gå i gang med konkrete områder som for eksempel revisjonsplikten samtidig som en setter seg fastlagte totale mål, og at dette vil være mer nyttig for næringslivet enn et nytt arbeid med metodikken i forhold til grunnlagsdata.

Disse medlemmer viser til at Norge er blitt liggende langt etter i dette arbeidet i forhold til våre naboland og til EU som har hatt et fastsatt mål på 25 prosent over lang tid, og hvor flere land kan vise til gode resultater. Reduksjon i bedriftenes lovpålagte byråkrati er da også et hovedtema i EUs industristrategi under Europa 2020-strategien.

Disse medlemmer vil understreke at troverdigheten til at norske myndigheter kan få til en reduksjon nå må styrkes, og at det kan gjøres ved å fastsette et konkret mål.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener imidlertid at det er nødvendig at det fastsettes realistiske mål som er oppnåelige, og disse medlemmer mener at arbeidet så langt har gått så langsomt at å tidfeste et mål om 25 prosent reduksjon innen 2012 fremtrer som tvilsomt oppnåelig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at rapporteringskrav og et omfattende næringsregelverk er tyngende for næringslivet og er spesielt en utfordring for små og mellomstore bedrifter. Disse medlemmer mener at det straks må gjennomføres regelverksforenklinger og reduksjon i skjemamengden for næringsdrift da omfattende offentlige pålegg rammer verdiskapingen.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har fremmet flere forslag om forenklingstiltak for næringsdrift, herunder Dokument 8:83 (2005–2006) om å opprette et samarbeidsprogram for å redusere skjemabelastningen for næringslivet og offentlig sektor samt Dokument 8:15 S (2009–2010) om forenklinger i rapportering, skjemaer og regelverk for næringslivet.

Disse medlemmer er skuffet, men ikke overrasket over at regjeringen Stoltenberg i forbindelse med Innst. 224 S (2009–2010) ikke støttet forslaget om å opprette et eget regelråd som kunne bidratt til forenkling for norsk næringsliv. Regjeringen, med sine fire næringsministre i rekken, har de siste fem år i store ordelag skrytt over eget forenklingsarbeid. Fasiten kom i en pressemelding fra Nærings- og handelsdepartementet 5. februar 2010, hvor det fremgikk at kostnadsnivået var «stabil». Disse medlemmer registrerer at departementet med en snedig formulering søker å dekke over at denne regjeringen ikke har lyktes i å redusere skjemaveldet. Dette er alvorlig, all den tid norsk næringsliv bruker 54 mrd. kroner årlig på det såkalte skjemaveldet. Disse medlemmer er sterkt kritiske til at regjeringen, med nærings- og handelsminister Trond Giske i spissen, ikke vil høste av de gode erfaringene fra Sverige.

I det svenske regelrådets årsrapport heter det at:

«Regelrådet har sett altfor mange eksempler på dunkle og ufullstendige lovforslag og at regelgiverne har undervurdert den belastning som nye oppgavekrav forårsaker næringslivet. ... Vår magesfølelse er imidlertid at de forslagene vi fikk til uttalelse mot slutten av 2009, holder høyere kvalitet enn de vi fikk mot begynnelsen av året.»

Disse medlemmer mener dette viser at det nytter, og at det ikke er grunn til å tro at det ikke også ville gi gode resultater i Norge.

Disse medlemmer viser til regjeringens initiativ i Prop. 5 L (2010–2011) til å gjøre det enklere å sende inn meldinger til Brønnøysundregistrene elektronisk. Disse medlemmer mener at det nå er viktig å følge opp dette med forenklingstiltak som kan gi effektiviseringsgevinster for privatpersoner, privat næringsliv så vel som offentlig administrasjon.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til representantforslag som representanter fra Fremskrittspartiet har fremmet om å utarbeide en stortingsmelding om rammevilkår for små og mellomstore bedrifter, Dokument 8:50 S (2009–2010), representantforslag om å senke krav til aksjekapital for aksjeselskaper, Dokument 8:16 S (2010–2011) og representantforslag om endring av revisjonsplikt for små og mellomstore bedrifter samt endring av tidsbegrenset krav til oppbevaring av regnskapsdokumenter, Dokument 8:19 S (2010–2011).

Disse medlemmer viser til sine merknader i komiteens innstilling til Dokument 8:10 S (2010–2011) hvor disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere fjerning av skjemaet om beregning av korreksjonsinntekt med tilhørende regler.

Stortinget ber regjeringen legge frem for Stortinget en vurdering av hendelsesbetinget innrapportering på lønnsområdet for skattetrekk, påleggstrekk og arbeidsgiveravgift, herunder i hvilken grad dette innebærer forenklinger for næringslivet.

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at representasjon er skattemessig fradragberettiget opp til et passende beløp rundt dagens nivå og at ingen betingelser avskjærer fradragretten.

Stortinget ber regjeringen åpne for fullt skattemessig fradrag for alle kontingenter med relevans for virksomheten, eventuelt med et beløpsmessig tak.

Stortinget ber regjeringen gjennomgå reglene i skatteloven med sikte på å redusere vurderingsforskjeller i forhold til regnskapsmessige vurderinger.

Stortinget ber regjeringen samkjøre skattemessig vurdering av varelager med regnskapsmessig vurdering, dog slik at ukuransvurdering holdes utenfor.

Stortinget ber regjeringen fjerne det sjablongmessige fradraget for tap på kundefordringer.

Stortinget ber regjeringen gjennomgå antallet koder i lønns- og trekkoppgaven med sikte på å redusere antallet koder.

Stortinget ber regjeringen gjennomføre lønnsprosjektet med sikte på å redusere omfanget av skjemaer, slik at skatteetaten genererer lønns- og trekkoppgaver selv og at dette skjemaet samt årsoppgave for arbeidsgiveravgift, terminoppgaver for arbeidsgiveravgift og skattetrekk og kontrolloppstilling over registrerte og innberettede beløp kan fjernes.

Stortinget ber regjeringen vurdere å fjerne næringsoppgave 1 som alternativ til fordel for næringsoppgave 2.

Stortinget ber regjeringen se på enklere og bedre løsninger for side 4 i næringsoppgaven for fordeling av personinntekt på næringer.

Stortinget ber regjeringen sørge for en holdningsendring hos ligningsmyndighetene, slik at de blir mer forståelsesfulle og serviceinnstilt overfor skattyter.

Stortinget ber regjeringen begrense næringslivets rapportering til tollvesenet ved at man ikke plikter å fylle ut varedeklarasjoner for hver inn- eller utførsel, men går over til terminvise deklarasjoner.

Stortinget ber regjeringen innføre en ordning med såkalt snudd avregning slik at næringsdrivende slipper å betale innførselsmerverdiavgift.

Stortinget ber regjeringen tilrettelegge innrapporteringsskjemaene for statistikkrapportering slik at bedriftene ikke hver gang må gå igjennom listen med irrelevante spørsmål for driften.

Stortinget ber regjeringen erstatte kvartalsvis statistikkrapportering for utenrikshandel via IDUN med årlig statistikkrapportering.

Stortinget ber regjeringen flytte fristen for rapportering av lønnsstatistikk fra begynnelsen av januar til slutten av januar.

Stortinget ber regjeringen sørge for systemer som gjør at bedriftene slipper å levere strukturstatistikk ved at opplysningene isteden hentes fra næringsoppgaven.

Stortinget ber regjeringen innarbeide hendelsesstyrt rapportering for aksjonærregisteroppgaven.»

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest fastsette et mål om 25 prosent reduksjon i næringslivets administrative kostnader knyttet til regler og skjemavelde innen utgangen av 2012.»

Disse medlemmer vil subsidiært støtte forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011, fastsette et mål om 25 prosent reduksjon i næringslivets administrasjonskostnader knyttet til regler og skjemavelde og med konkret tidsangivelse for når målet skal være nådd.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen snarest fastsette et mål om 25 prosent reduksjon i næringslivets administrative kostnader knyttet til regler og skjemavelde innen utgangen av 2012.

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen snarest, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011, fastsette et mål om 25 prosent reduksjon i næringslivets administrasjonskostnader knyttet til regler og skjemavelde og med konkret tidsangivelse for når målet skal være nådd.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:174 S (2009–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Svei Grande om snarest å fastsette et mål om 25 prosent reduksjon i næringslivets administrative kostnader knyttet til regler og skjemavelde innen 2012 – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 25. november 2010

Terje Aasland

leder

Svein Flåtten

ordfører

Vedlegg**Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 2. november 2010****Dokument 8:174 S (2009–2010) Representantforslag om fastsetting av et 25 prosent reduksjonsmål knyttet til regler og skjemavelde innen 2012**

Jeg viser til brev av 12. oktober fra Næringskomiteen angående representantforslag 8:174 S (2009–2010). Stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande ber regjeringen *”om snarest å fastsette et mål om 25 prosent reduksjon i næringslivets administrative kostnader knyttet til regler og skjemavelde innen 2012”*.

Arbeidet med næringsforenkling har pågått i en årrekke. Nærings- og handelsdepartementet har gjennomført en kartlegging av alle administrative aktiviteter som næringslivet må forholde seg til og som har sitt opphav i etterlevelse av lover og forskrifter. Kartleggingen er gjort ved bruk av den såkalte standard-kostmetoden.

Resultatet viste at bedriftenes ressursbruk knyttet til etterlevelse av regelverk har holdt seg stabilt siden 2006.

Jeg har ved flere anledninger signalisert et ønske om å fastsette et kvantifiserbart mål for forenklingarbeidet, og er enig med representantene i at et slikt

mål må skape en merkbar og målbar forandring til det bedre i bedriftenes hverdag.

I min vurdering ser jeg også til våre naboland som har tallfestede mål allerede, særlig Sverige og Danmark. Selv om dette har bidratt til å redusere de administrative byrdene der, er likevel erfaringene noe blandede når det gjelder effektene av målsettingene.

Den kartlagte ressursbruk som er estimert til om lag 54 milliarder kroner er ikke sammenfallende med potensialet for forenkling. I metoden som er benyttet ved målingen er det ikke skilt mellom aktiviteter som bidrar til verdiskaping i bedriftene og i samfunnet for øvrig, og aktiviteter som kan vurderes gjennomført på en enklere måte eller fjernes helt eller delvis. Et meningsfullt mål, det vil si et mål som ikke reduserer samfunnets samlede verdiskaping, må derfor ta utgangspunkt i unødvendige kostnader. Jeg vurderer nå hvordan et meningsfylt forenklingsmål bør fastsettes. I denne vurderingen henter jeg kunnskap fra blant annet våre naboland og andre europeiske land som er kommet langt i sitt arbeid med næringsforenklinger.

